

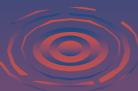
Το «πολιτισμικό παγόβουνο»

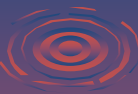
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**Η καθημερινή σχέση μεταξύ γλώσσας και
πολιτισμού με παράδειγμα την
Πολυπολιτισμική Επικοινωνία στη σχολική
τάξη**

Το «πολιτισμικό παγόβουνο»

**Η πολυπολιτισμικότητα είναι
πραγματικότητα,
η διαπολιτισμικότητα ζητούμενο**

Μια συνηθισμένη παρεξήγηση

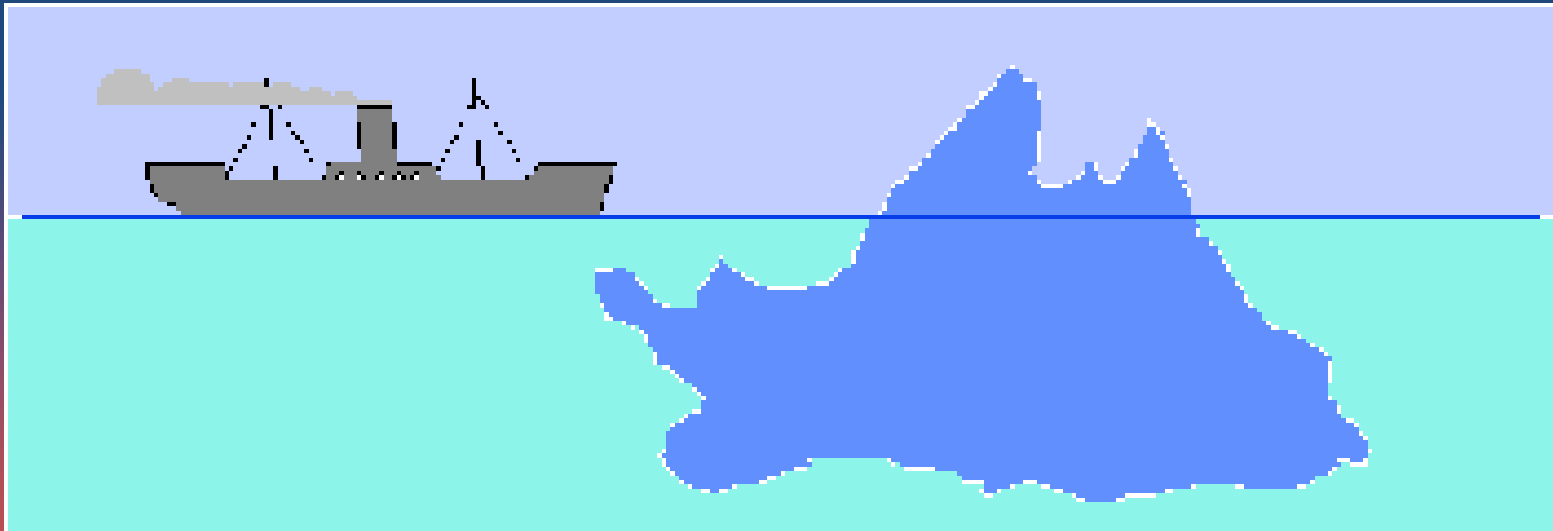
Η διαπολιτισμική εκπαίδευση
δεν αφορά μόνο τα σχολεία που
έχουν πολυπολιτισμικό μαθητικό
πληθυσμό.

στόχοι...

- Να έρθετε σε επαφή με διαπολιτισμικές προεκτάσεις της επικοινωνίας και να γνωρίσετε τον τρόπο που αυτή πραγματώνεται σε διάφορα πολιτισμικά περιβάλλοντα
- Να εξοικειωθείτε με την αντιμετώπιση των «άλλων» και των «διαφορετικών» στο σχολείο και στην τάξη.
- Να αποδεχτείτε τον ιδιαίτερο τρόπο ζωής και την κουλτούρα των άλλων πολιτισμών.

ΦΥΣΙΚΟ

ΠΑΓΟΒΟΥΝΟ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΑΓΟΒΟΥΝΟ

ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ
ΟΡΑΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ενδυμασία

Χειρονομίες

ΚΥΡΙΟΣ ΟΓΚΟΣ

Αξίες

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΑΓΟΒΟΥΝΟ

ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ
ΟΡΑΤΟ ΜΕΡΟΣ

Φυλή
Μουσική
Γλώσσα
Όνομα
Ενδυμασία
Προφορικός Λόγος- Προφορά

ΚΥΡΙΟΣ ΟΓΚΟΣ

Αξίες
Κοινωνική αλληλεπίδραση
Κοινωνικοί ρόλοι
Χειρονομίες
Οπτική επαφή – Βλέμμα
Kinesics (κινήσεις του σώματος)
Proxemics (απόσταση χώρου)
Τόνος- ήχος φωνής
Έκφραση του προσώπου

Εξουσία
Δικαιοσύνη
Μη-λεκτική επικοινωνία
Χρόνος
Ρόλοι σχετικοί με το φύλο

CULTURAL "ICEBERG"

SURFACE CULTURE

Art · Music

Literature · Drama

Dance · Games · Cooking

Primarily
in
awareness

FOLK CULTURE

Dress

FOLK CULTURE

Modesty · Beauty · Childrearing · Inheritance

Cosmology · Authority · Courtship · Sin · Justice

Work · Leadership · Decision Making · Disease · Cleanliness

Department · Problem Solving · Non-verbal Communication ·

Relationship to Nature · Time · Language · Social interaction · Emotion

Roles related to age, sex, class, occupation · Kinship · friendship · Individualism/Collectivism

DEEP CULTURE

Primarily
out of
awareness

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Παρακαλώ μελετήστε τις περιπτώσεις αυτές και σημειώστε γιατί κατά τη γνώμη σας υπήρξε διακοπή της επικοινωνίας

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(1)

Υποδέχομαι τους γονείς ενός Άραβα μαθητή για να τους ενημερώσω για τη σχολική του πρόοδο. Ενώ συνομιλούμε καθισμένοι στο γραφείο των δασκάλων, εγώ αλλάζω στάση και βάζω τα πόδια μου σταυροπόδι, δείχνοντας έτσι ότι μάλλον αισθάνομαι άνετα κατά την επικοινωνία μας. Οι συνομιλητές μου, δείχνουν ξαφνικά να δυσφορούν, θυμώνουν και χωρίς άλλη εξήγηση αποχωρούν. Τι συνέβη και διεκόπη η επικοινωνία μας;

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (2)

Έχω στην τάξη μου ένα παιδί από την Ιαπωνία. Κάποια στιγμή εκδήλωσε επιθετική συμπεριφορά απέναντι σε συμμαθητή του. Του κάνω αυστηρές παρατηρήσεις και αυτό χαμογελά. Το ίδιο ακριβώς χαμόγελο διατηρούσε και όταν, κάποια άλλη φορά, του έκανα παρατηρήσεις ότι δεν διαβάζει και έχει χαμηλή επίδοση στα μαθήματα. Από το χαμόγελό του στις περιπτώσεις αυτές συμπεραίνω ότι δεν με σέβεται, μάλλον με κοροϊδεύει και είναι αδιάφορος στις παρατηρήσεις μου.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(3)

Σε προσωπική επαφή που είχα με τον πατέρα ενός μαθητή από τη Σαουδική Αραβία, ενώ συνομιλούσαμε για την πρόοδο του παιδιού του, είχα την εντύπωση ότι «με μύριζε». Αφού πρώτα πανικοβλήθηκα γιατί πίστεψα ότι ίσως πράγματι κάτι μυρίζουν τα ρούχα μου ή ίσως κάτι δεν πήγαινε καλά με το αφρόλουτρο που χρησιμοποιούσα, όταν συνήλθα και σιγουρεύτηκα ότι τίποτα από αυτά δεν συμβαίνει, θύμωσα και συμπέρανα ότι μάλλον κάποιο πρόβλημα έχει μαζί μου ο συγκεκριμένος γονέας.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(4)

Κάποια φορά ένας μαθητής από το Bangladesh έκανε κάποια αταξία και νόμισε ότι θα ξέφευγε από την προσοχή μου. Όταν τον ρώτησα αν θεωρεί ότι είμαι τυφλός και δεν βλέπω ή χαζός και δεν καταλαβαίνω, αυτός κούνησε το κεφάλι προς τα κάτω, λέγοντας δηλαδή με το νεύμα αυτό «ναι». Περισσότερο να πω ότι έγινα έξαλλος με αυτή την απάντηση.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (5)

Κάποτε είχα στην τάξη μου ένα μικρό Γιαπωνεζάκι που το «αγκάλιασα» από την πρώτη στιγμή και θεωρούσα ότι και αυτό είχε καταλάβει ότι το συμπαθούσα. Ύστερα από λίγο καιρό, όταν με έβλεπε στα διαλείμματα και σε χώρους που δεν υπήρχε πολύς κόσμος, έβαζε το δείκτη του δεξιού του χεριού πάνω στη μύτη σαν να με κορόιδευε. Στην αρχή νόμισα ότι ήταν κάποιο αστείο, αργότερα όμως θύμωσα γιατί ενώ θεωρούσα ότι εγώ είχα φερθεί σωστά, αυτό με κορόιδευε.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(6)

Στην τάξη μου φοιτούσε κάποτε ένας μαθητής από την Περσία. Ως δάσκαλος της «σχεσιοδυναμικής» σχολής, επιδιώκω πάντοτε τη στενή επαφή και επικοινωνία και τη δημιουργία θετικού κλίματος. Στα πλαίσια αυτά συνηθίζω να χαϊδεύω τα κεφάλια των μαθητών θέλοντας να δείξω τη συμπάθειά μου και αυτοί το αποδέχονται ευχάριστα.

Όταν και όποτε επιχείρησα να κάνω το ίδιο στο μαθητή από την Περσία, πάντα τραβούσε το κεφάλι του στο πλάι, δείχνοντας ότι δεν του άρεσε το άγγιγμά μου. Ύστερα από λίγο καιρό, έφτασα στο συμπέρασμα ότι παρά τις προσπάθειές μου, ο συγκεκριμένος μαθητής δεν με συμπαθούσε.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(7)

Σε μια σχολική εκδρομή ρώτησα έναν μαθητή του σχολείου, που είχε έρθει την προηγούμενη χρονιά από την Ιταλία, αν ήταν ωραίο το παγωτό που έτρωγε. Αυτός δεν μου απάντησε, αλλά έβαλε το δείκτη του αριστερού του χεριού στο μάγουλο και το έστριψε γύρω γύρω. Η αλήθεια είναι πως θύμωσα πολύ γιατί, κάτι η απόσταση, κάτι η μυωπία μου, μετατόπισαν το δάκτυλό του μερικά εκατοστά προς τα πάνω και δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί με θεωρούσε τρελό.

ΤΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

Ή αλλιώς

Πώς η μη-κατανόηση της
πολιτισμικής
διαφορετικότητας οδηγεί σε
διακοπή της επικοινωνίας

Kinesics (Κινήσεις του σώματος)

- Όταν δείχνεις τη σόλα του παπουτσιού σου και κάθεται με σταυρωμένα χέρια θεωρείται προσβολή για τους Άραβες και πολλούς άλλους Ασιατικούς πολιτισμούς.
- Το άγγιγμα ενός Ασιάτη στο κεφάλι ή το πέρασμα του χεριού πάνω από το κεφάλι θεωρείται επίσης προσβολή.

Η έκφραση του προσώπου (1)

- Το χαμόγελο αποτελεί μια ιδιαίτερη πολιτισμική συμπεριφορά. Θεωρείται ως δείγμα σεβασμού για τα παιδιά των Γιαπωνέζων, αλλά μπορεί να δείχνει ακριβώς το αντίθετο στην Ελλάδα ή σε άλλους πολιτισμούς.

Η έκφραση του προσώπου (2)

- Τα παιδιά των Γιαπωνέζων συνηθίζουν επίσης να χαμογελούν όταν θυμώνουν, είναι λυπημένα ή αποτυγχάνουν

Η έκφραση του προσώπου (3)

- Κάποιοι πολιτισμοί (Αμερική, Ευρώπη), χρησιμοποιούν την κίνηση του κεφαλιού πάνω και κάτω για να δείξουν συμφωνία. Σε άλλους πολιτισμούς (π.χ. Bangladesh αλλά όχι μόνο), η ίδια κίνηση δείχνει το αντίθετο.

Η όσφρηση

- Οι Άραβες θεωρούν την όσφρηση ως απαραίτητο στοιχείο της διαπροσωπικής επικοινωνίας και αισθάνονται περισσότερο άνετα όταν μπορούν να «μυρίσουν» τους φίλους τους.

Δεν είναι καθόλου περίεργο οι Άραβες προξενητάδες να ζητήσουν να «μυρίσουν» τη μέλλουσα νύφη για να διαγνώσουν, πιθανό θυμό ή δυσαρέσκεια

Οι χειρονομίες (1)

- Οι Έλληνες, οι Ιταλοί και οι Άραβες αναφέρονται ως λαοί που χρησιμοποιούν πάρα πολύ τις χειρονομίες κατά την έκφρασή τους.
- Οι Γερμανοί φαίνεται να ξεκινούν κάθε κοινωνική επαφή σφίγγοντας το χέρι. Οι άνδρες Αμερικανοί τείνουν να κάνουν το ίδιο, ενώ οι γυναίκες όχι.
- Οι Ταϊλανδοί δεν αγγίζονται δημόσια

Οι χειρονομίες (2)

- Η έκφραση της αγάπης ή του έρωτα στους Ευρωπαίους γίνεται συνήθως με την τοποθέτηση της δεξιάς παλάμης πάνω στο μέρος της καρδιάς, ενώ στους Ιάπωνες με τοποθέτηση του δείκτη πάνω στη μύτη.
- Οι Ιταλοί όταν θέλουν να δείξουν ότι κάτι είναι νόστιμο βάζουν το δείκτη πάνω στο μάγουλο.

Και ακόμα...

Το βλέμμα.

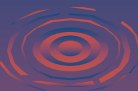
- Σε κάποιες κοινωνίες αποτελεί ένδειξη σεβασμού όταν δεν σηκώνουν το βλέμμα στον άλλο.
- Κάποιοι πολιτισμοί χρησιμοποιούν το βλέμμα ως ένδειξη ανωτερότητας και εξουσίας.

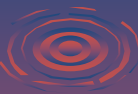
- Στις Η.Π.Α., την Ιταλία αλλά και τον πολιτισμό των Αράβων, όταν δεν κοιτάζεις στα μάτια τον συνομιλητή σου, είναι συμπεριφορά μη αποδεκτή κοινωνικά, δείγμα ψυχρότητας και επιθυμία για διακοπή της επικοινωνίας.

Φανταστείτε τη σύγχυση που μπορεί να υπάρξει σε μια συζήτηση ανάμεσα σε έναν Άραβα και έναν Γιαπωνέζο.

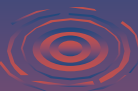
Proxemics (απόσταση χώρου)

- Είναι η έννοια της ανεκτής απόστασης αλληλεπίδρασης.
- Ο κάθε πολιτισμός καθορίζει την απόσταση που μια κοινωνική ομάδα θεωρεί ανεκτή κατά τη διάρκεια αλληλεπιδράσεων.

Proxemics (απόσταση χώρου)

- Κατά την προσωπική επαφή οι Αμερικανοί και οι Βόρειο-Ευρωπαίοι προτιμούν μια απόσταση 40-120 εκ. μεταξύ αυτών που επικοινωνούν.
- Οι Λατινο-Αμερικανοί και οι κάτοικοι της κεντρικής και νότιας Ευρώπης θεωρούν σαφώς μικρότερες αποστάσεις ως αποδεκτές ζώνες αλληλεπίδρασης.

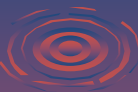
Τόνος – Ήχος της φωνής

Η λέξη μπράβο μπορεί να σημαίνει επιδοκιμασία, απόρριψη, έκπληξη, απορία, αμφιβολία, θαυμασμό. Το ίδιο συμβαίνει με το “**ναι**” που μπορεί να σημαίνει και “**όχι**”

- Στο Μεξικό οι συζητήσεις γίνονται σε υψηλούς τόνους.
- Στους Άραβες η συνομιλία σε υψηλούς τόνους θεωρείται **δείγμα δύναμης και ειλικρίνειας**, ενώ σε χαμηλούς τόνους αδυναμίας και παραπλάνησης.
- Οι Βουδιστές απολαμβάνουν τη σιωπή και τη θεωρούν απαραίτητη για την ηρεμία του νου.

Παράδειγμα

- Οι Κορεάτες μετρούν κλείνοντας τα δάχτυλα στο εσωτερικό της παλάμης, ενώ στους Δυτικούς πολιτισμούς η μέτρηση γίνεται ανοίγοντας τα δάχτυλα.

Μια παλάμη με τέσσερα δάχτυλα ανοιχτά και τον αντίχειρα λυγισμένο θα ερμηνευτεί από τους Κορεάτες ως ένα, ενώ από τα άτομα ενός Δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού ως τέσσερα.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ;

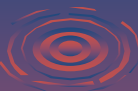
- Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι το «πολιτισμικό φίλτρο» που λειτουργεί αυτόματα εντός του καθενός μας και είναι προϊόν των εμπειριών μας, είναι το μέσο με το οποίο αποκρυπτογραφούμε και ερμηνεύουμε «το άλλο-το διαφορετικό»
- Τα στερεότυπα δημιουργούνται εξαιτίας του γεγονότος ότι το «πολιτιστικό μας φίλτρο» διαθλά ή διαστρεβλώνει την αναπαράσταση του «άλλου»

Δραστηριότητες και δρώμενα μπορούν να

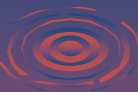
εμπλουτίσουν το «πολιτισμικό φίλτρο»

για την

αποτελεσματικότερη αποκρυπτογράφηση
και ερμηνεία του «άλλου»

Αξιοποιούμε όλα τα
ερεθίσματα της σχολικής
καθημερινότητας ώστε να
διαμορφώσουμε στάσεις και
συμπεριφορές μακροπρόθεσμα

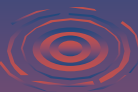

Αντί επιλόγου

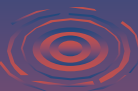
- Είναι σωστότερο να δουλεύουμε πάντα με **βάση το θετικό** και αν συναντήσουμε την αρνητική συμπεριφορά τότε να την αντιμετωπίσουμε.
- Είναι σημαντικό να επισημαίνονται **οι γενικότερες ομοιότητες** ανάμεσα στα άτομα με διαφορετική πολιτισμική προέλευση.

- Στόχος δεν είναι ο ευκαιριακός προβληματισμός και η ευαισθητοποίηση των παιδιών μόνο όταν είναι παρόντες αλλοδαποί συμμαθητές στην τάξη, αλλά...

- μακροπρόθεσμα, η διαμόρφωση ελαστικών συνειδητήσεων και ανεκτικών συμπεριφορών απέναντι στη διαφορετικότητα των πολιτισμών, αλλά και εστίαση στις ομοιότητες των ανθρώπων, μέσα κυρίως από την επαφή και τη γνωριμία τους.

Η συνειδητοποίηση ότι υπάρχουν και άλλα πιστεύω,
μπορεί, μακροπρόθεσμα, να οδηγήσει
στην ανεκτικότητα, το σεβασμό και την αποδοχή του
διαφορετικού

Τα παιδιά δε μπορούν να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
αν δεν εκτεθούν σε απόψεις που είναι διαφορετικές από
εκείνες που έμαθαν στην οικογένεια ή τη θρησκευτική
ομάδα που ανήκουν

- Είναι γνωστό ότι τα παιδιά πρώτα μαθαίνουν να εντοπίζουν τη διαφορά και μετά μαθαίνουν να ανακαλύπτουν και να κατανοούν την ομοιότητα.
- Άλλωστε, οι ενήλικοι τονίζουν πολύ συχνότερα στα παιδιά τις διαφορές και σπανιότερα τις ομοιότητες

όσο διευρύνουμε τους ορίζοντές μας,
τόσο γνωρίζουμε μια άλλη πραγματικότητα.

Ας παρακολουθήσουμε το παράδειγμα

κι ας δούμε πόσες φορές θα πούμε

«τώρα ξέρω»!!!

N

O

Z

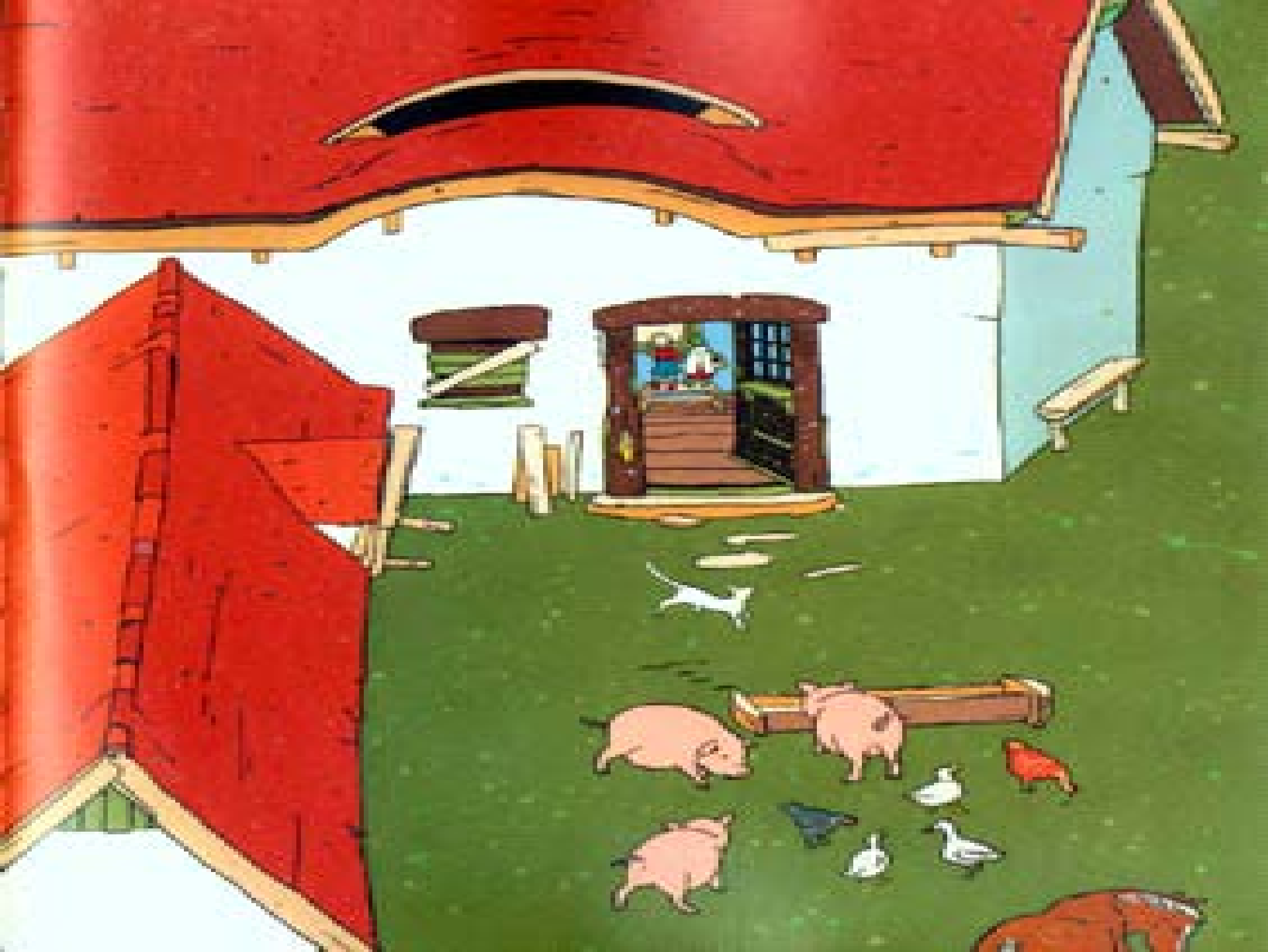
LETTER GAMES!

UITS

TOYS

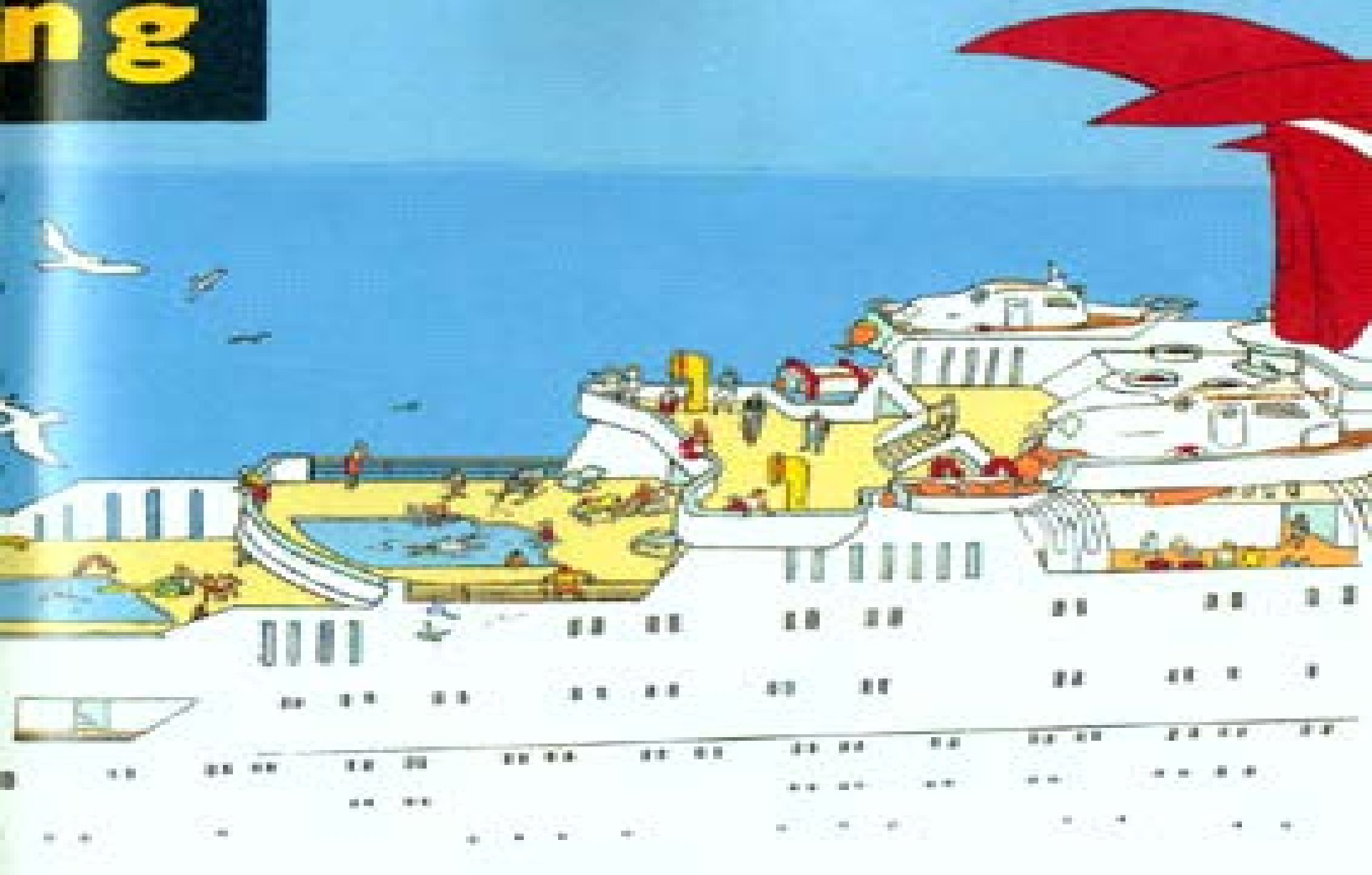
TOYS

ng

roducing

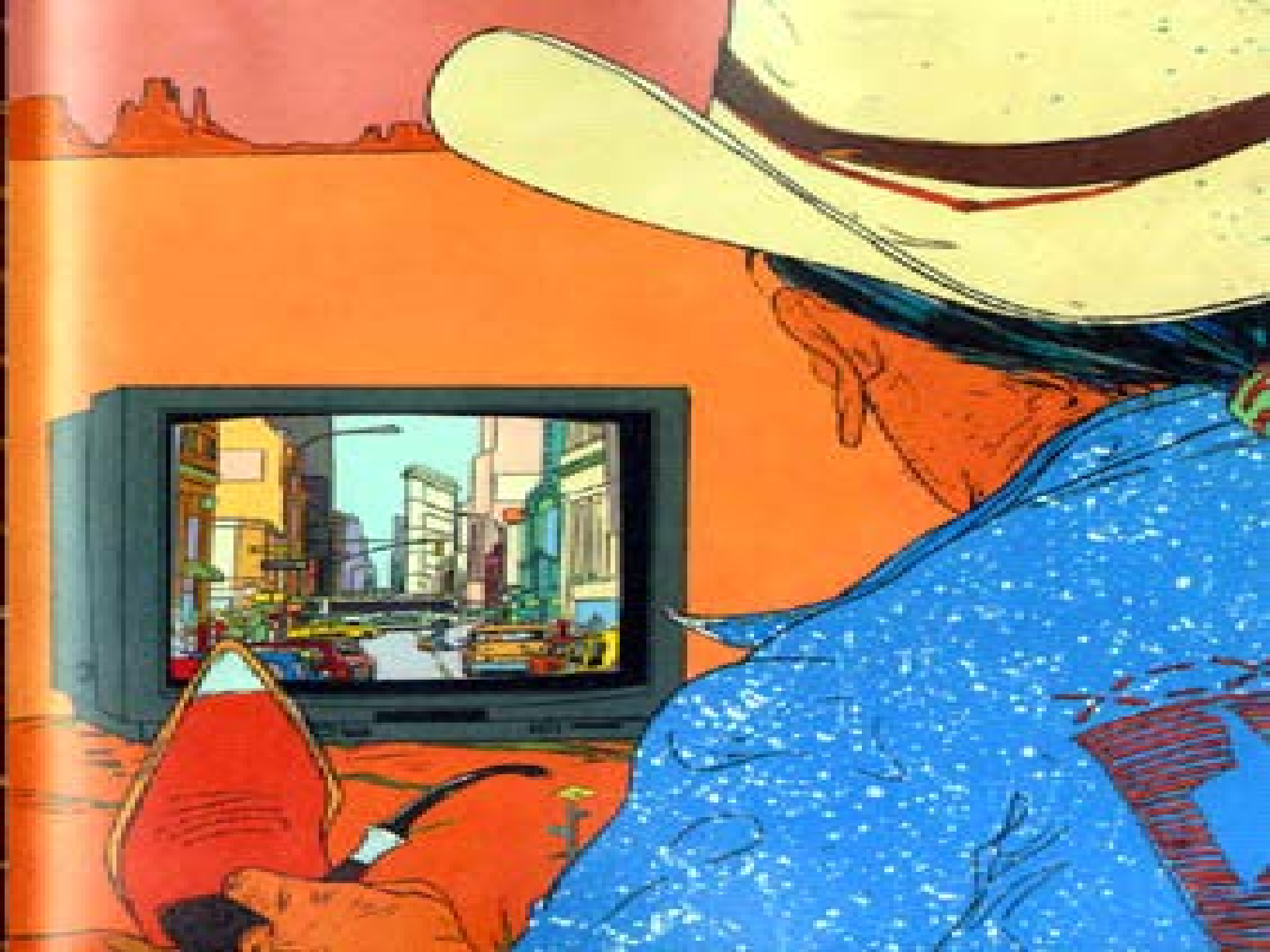

CALIFORNIA CRUISE LINE

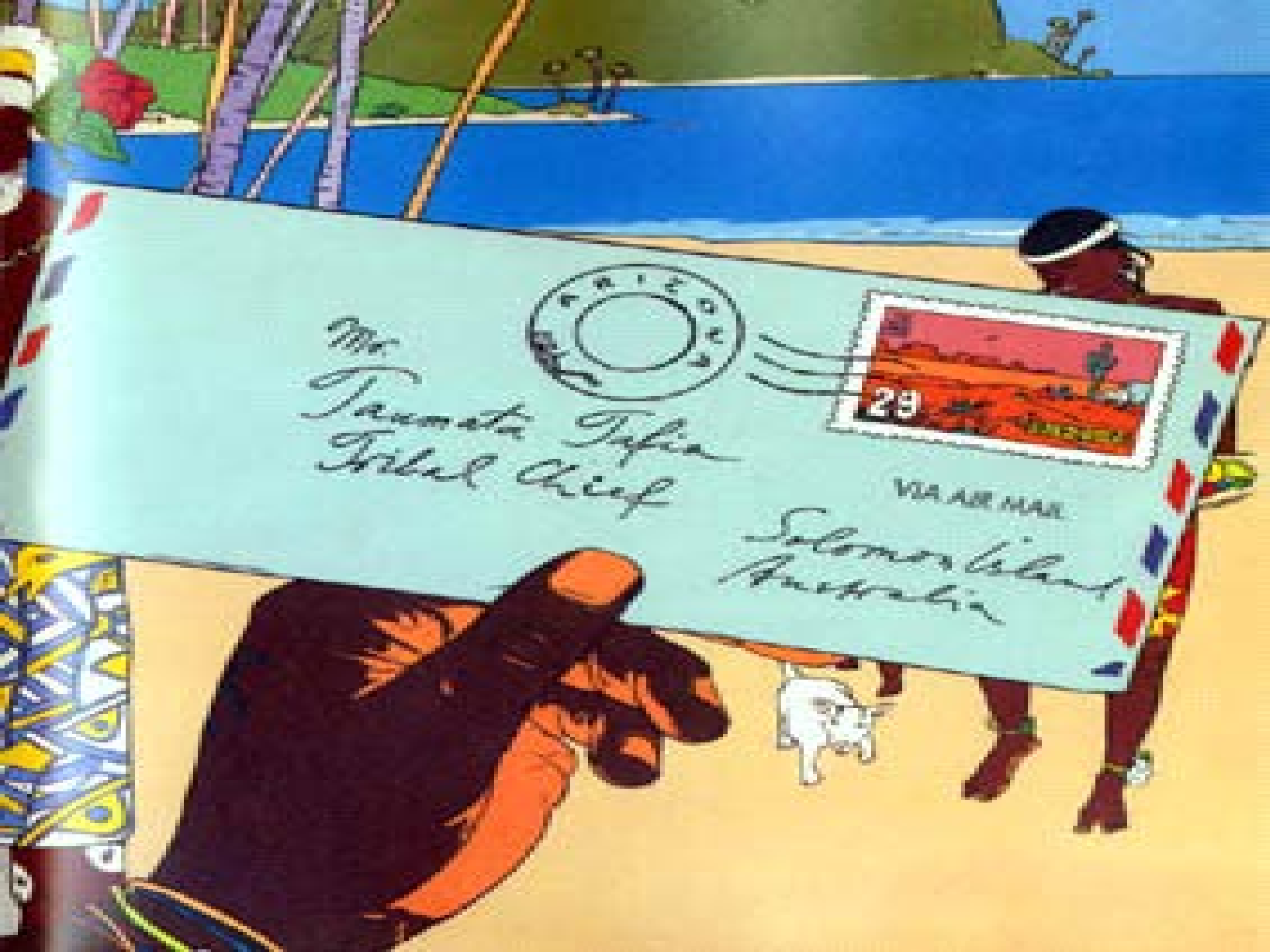

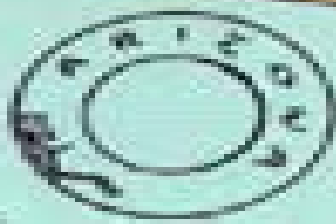

ARIZONA

Mr.
Tavata Tafia
Tribal Chief

VIA AIR MAIL
Solomon Islands
Australia

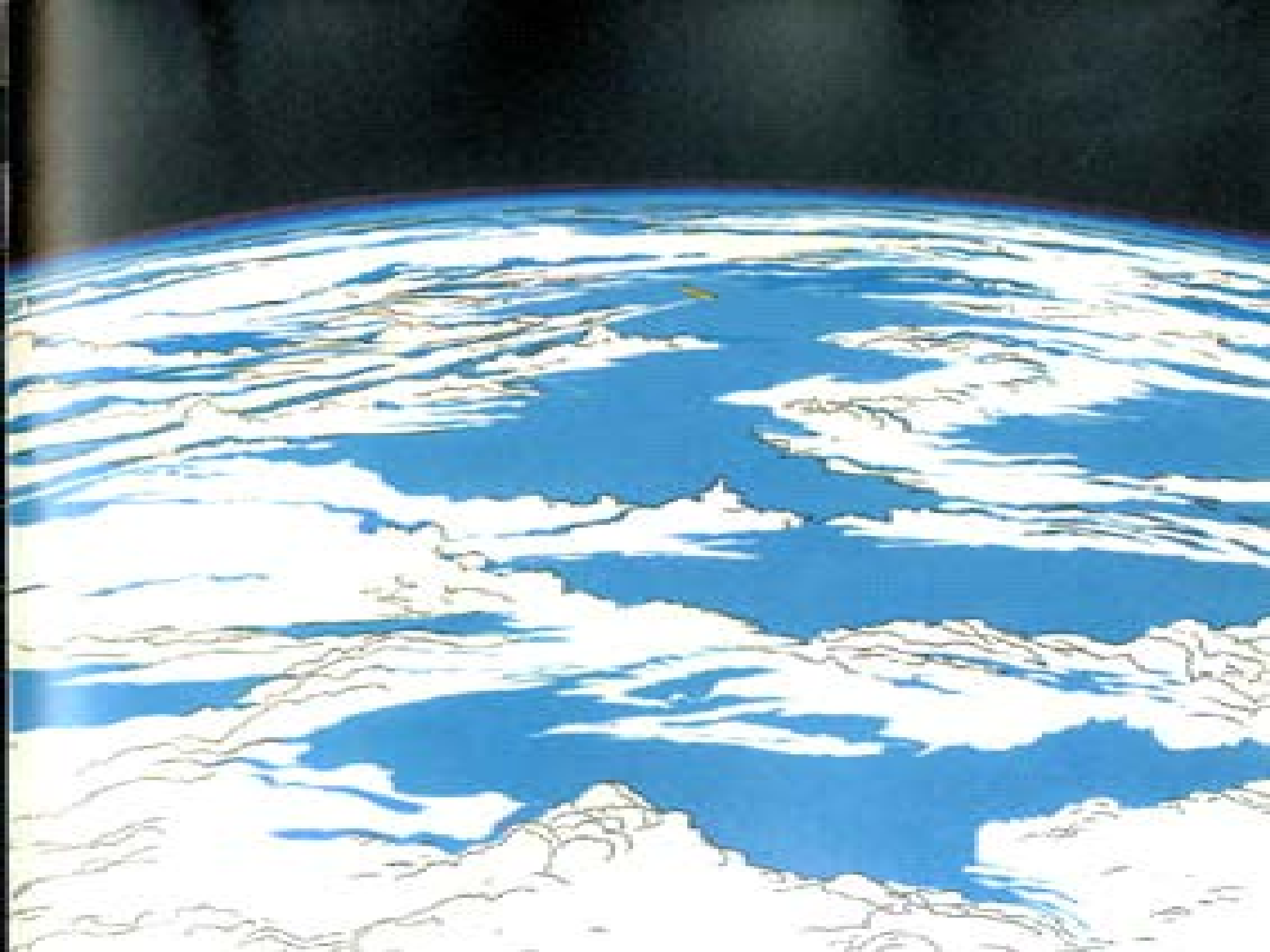

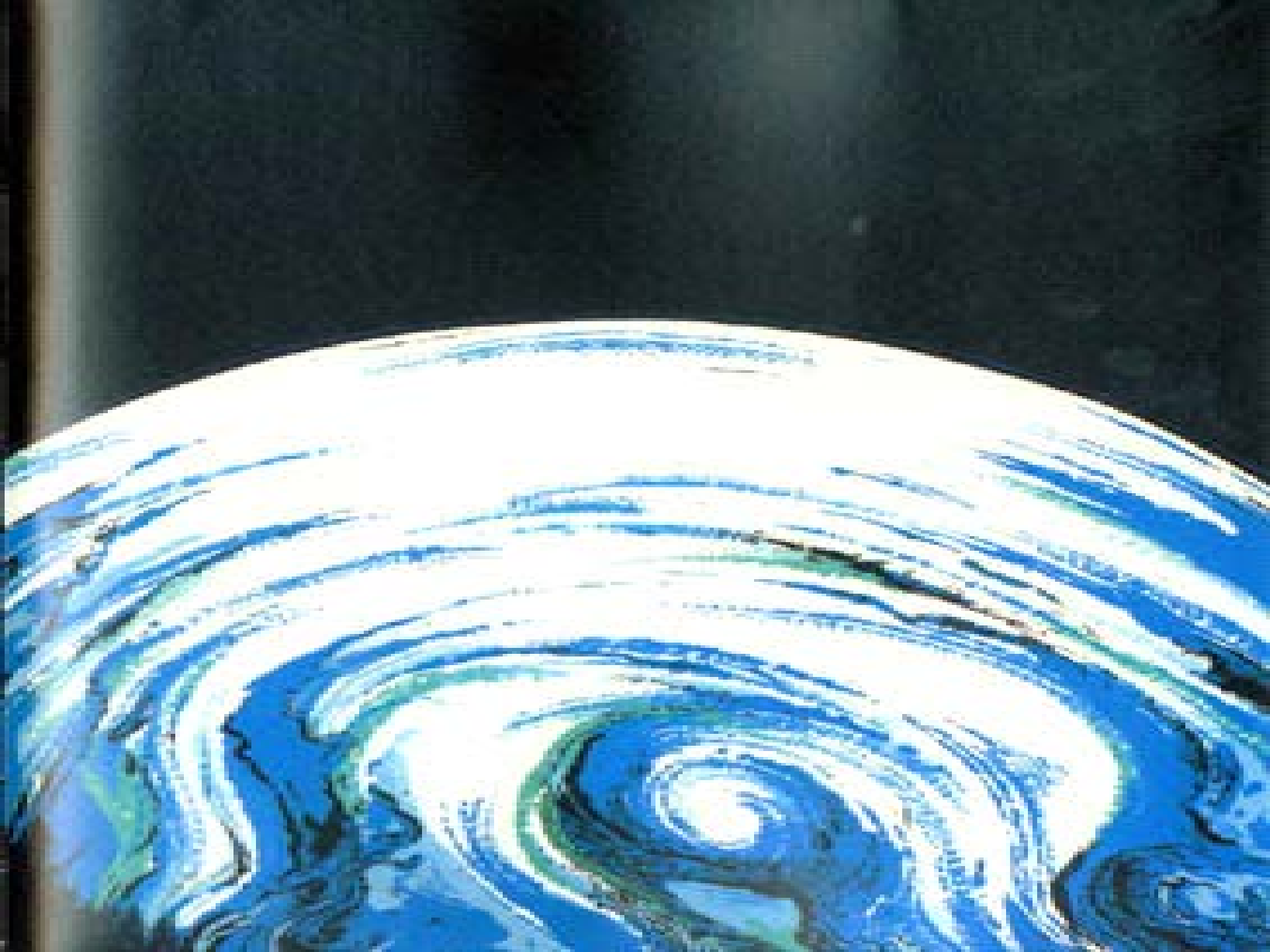

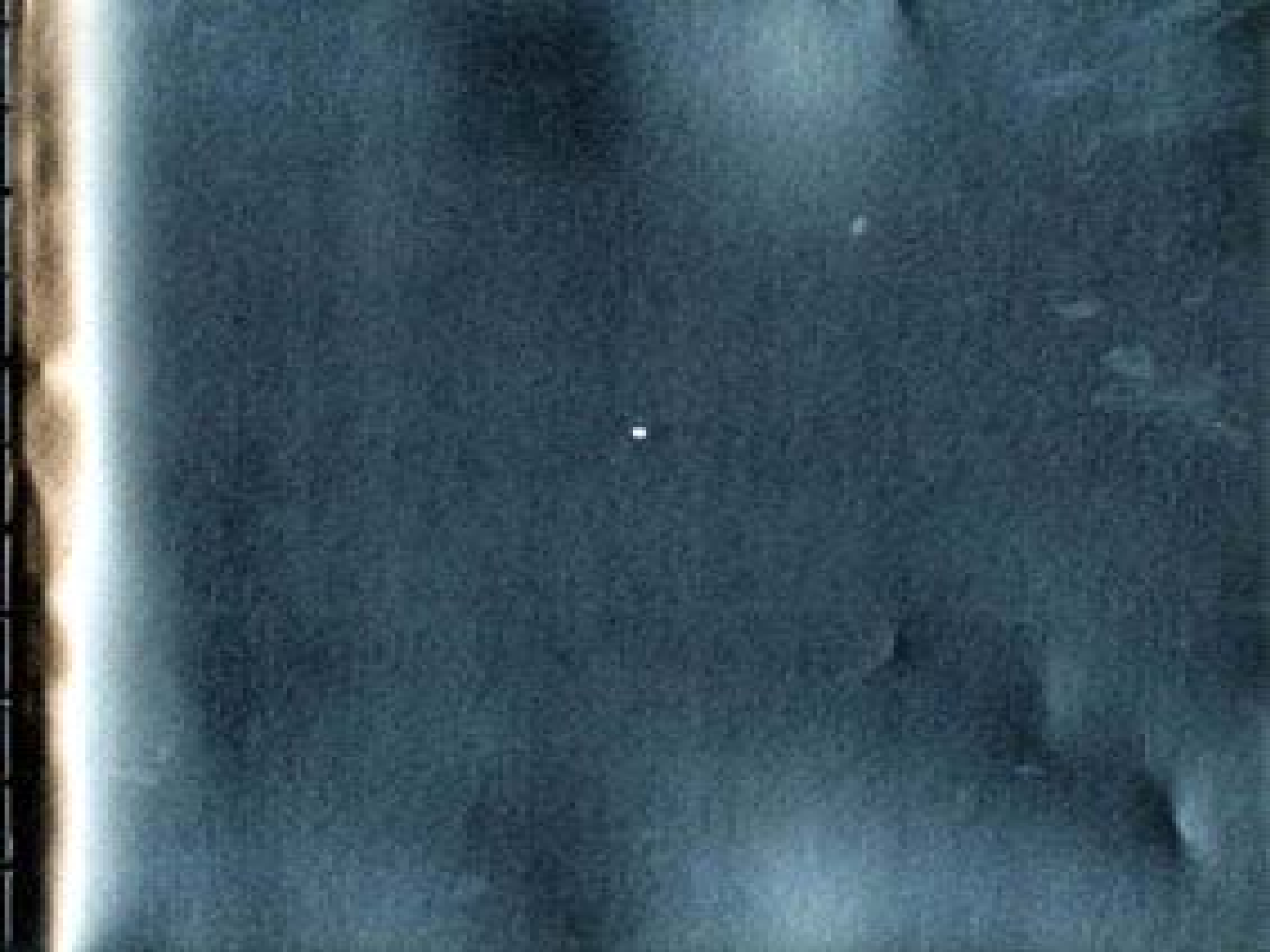

Αντί επιλόγου

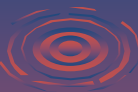
Η διαφορετικότητα δεν είναι απειλή, είναι πρόκληση για να γίνω καλύτερος/η

Αντί επιλόγου

Το να συνομιλείς με έναν άλλο πολιτισμό είναι σαν να μαθαίνεις να γράφεις με το άλλο σου χέρι.

Ποτέ δεν χάνεις την ικανότητα να γράφεις με το άλλο. Απλά αποκτάς μια επιπλέον δεξιότητα.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή
και την υπομονή σας

